

ผลการศึกษาด้านสัตว์ป่า

ความหลากหลายชนิดของสัตว์ป่า

ผลจากการสำรวจและเก็บข้อมูลของสัตว์ป่าตามแนวเส้นสำรวจที่สร้างขึ้น ระยะทางฝั่งละ 3 กิโลเมตรจากถนน จำนวนฝั่งละ 6 เส้นสำรวจ รวมระยะทาง 36 กิโลเมตร และทำการสำรวจ 2 ครั้ง ในช่วงเดือนเมษายน และ กันยายน 2557 พบสัตว์ป่าดังนี้

สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมพบ จำนวน 27 ชนิด 15 วงศ์ (ตารางที่ 8) ซึ่งมีชนิดของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมขนาดใหญ่ที่มีบทบาทต่อระบบนิเวศ ทั้งหมด 4 ชนิด จากสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมขนาดใหญ่ที่มีบทบาทสำคัญในระบบนิเวศป่าไม้ 16 ชนิด ตามการศึกษาด้านสภาพและความหลากหลายชนิดของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมขนาดใหญ่ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ของประเทศไทย (กลุ่มงานวิจัยสัตว์ป่า, 2553) ได้แก่ กวางผา วัวแดง เสือโคร่ง ควายป่า สมเสร็จ ช้างป่า เสือดาวหรือเสือด้า หมาจิ้งจอก หมาใน หมิควาย หมี่หมา กระติง เลียงผา กวางป่า เก้ง และหมูป่า ซึ่งพบในพื้นที่ 4 ชนิด ได้แก่ เสือดาว (*Panthera pardus*) หมี่หมา (*Helarctos malayanus*) เลียงผา (*Capricornis sumatraensis*) และหมูป่า (*Sus scrofa*) อย่างไรก็ตาม เคยมีรายงานการพบเห็น ช้างป่า สมเสร็จ กระติง วัวแดง หมิควาย กวางป่า และเก้ง ในบริเวณตอนกลางและตอนล่างของอุทยานแห่งชาติน้ำตกหงาว แต่ไม่พบร่องรอยจากการสำรวจในพื้นที่แนวเชื่อมต่อทางระบบนิเวศครั้งนี้

สำรวจพบนกในแนวเส้นสำรวจ จำนวน 58 ชนิด (ตารางที่ 9) สัตว์เลื้อยคลาน จำนวน 23 ชนิด 11 วงศ์ (ตารางที่ 10) และ สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก จำนวน 12 ชนิด 5 วงศ์ (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 8 บัญชีรายชื่อสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมและสถานภาพด้านการอนุรักษ์

ชนิดพันธุ์	SCIENTIFIC NAME	FAMILY	CITES	IUCN
กระจงควาย	<i>Tragul us napu</i> (F. Cuvier, 1822)	Tragulidae		LC
กระจงหนู	<i>Tragul us javanicus</i> (Osbeck, 1765)	Tragulidae		DD
กระรอกท้องแดง	<i>Callosciurus erythraeus</i> (Pallas, 1779)	Sciuridae		LC
ค่างดำ	<i>Presbytis femoralis</i> (Martin, 1838)	Cercopithecidae	Appendix II	NT
ค่างแว่นถิ่นใต้	<i>Trachypithecus obscurus</i> (Reid, 1837)	Cercopithecidae	Appendix II	NT
ชะนีธรรมดา	<i>Hylobates lar</i> (Linnaeus, 1771)	Hylobatidae	Appendix I	EN
ชะมดเซ็ด	<i>Viverricula indica</i> (Desmarest, 1804)	Viverridae	Appendix III	LC
ชะมดแปลงลาย	<i>Prionodon linsang</i> (Hardwicke, 1821)	Viverridae	Appendix II	LC
แถบ				
ชะมดแผงหาง	<i>Viverra zibetha</i> (Linnaeus, 1758)	Viverridae	Appendix III	NT
ปล้อง				
นากเล็กเล็บสั้น	<i>Aonyx cinereus</i> (Illiger, 1815)	Mustelidae	Appendix II	VU

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ชนิดพันธุ์	SCIENTIFIC NAME	FAMILY	CITES	IUCN
บ่าง	<i>Galeopterus variegatus</i> (Audebert, 1799)	Cynocephalidae		LC
พญากระรอกดำ	<i>Ratufa bicolor</i> (Sparman, 1778)	Sciuridae	Appendix II	NT
เม่นหางพวง	<i>Atherurus macrourus</i> (Linnaeus, 1758)	Hystricidae		LC
เม่นใหญ่	<i>Hystrix brachyura</i> (Linnaeus, 1758)	Hystricidae		LC
ลิงกัง	<i>Macaca nemestrina</i> (Linnaeus, 1766)	Cercopithecidae	Appendix II	VU
ลิงเสน	<i>Macaca arctoides</i> (I. Geoffroy, 1831)	Cercopithecidae	Appendix II	VU
ลิ่นพันธุ์ใต้	<i>Manis javanica</i> (Desmarest, 1822)	Manidae	Appendix II	CR
เสียงผา	<i>Capricornis sumatraensis</i> (Bechstein, 1799)	Bovidae	Appendix I	VU
เสือดาว	<i>Panthera pardus</i> (Linnaeus, 1758)	Felidae	Appendix I	LC
หนูเหม็น	<i>Echinosorex gymnurus</i> (Raffles, 1821)	Erinacidae		VU
หมาหริ่ง	<i>Melogale personata</i> (Geoffroy, 1831)	Mustelidae		DD
หมีหมา	<i>Helarctos malayanus</i> (Raffles, 1821)	Ursidae	Appendix I	VU
หมูป่า	<i>Sus scrofa</i> (Linnaeus, 1758)	Suidae		LC
อันเล็ก	<i>Cannomys badius</i> (Hodgson, 1841)	Spalacidae		LC
อันใหญ่	<i>Rhizomys sumatrensis</i> (Raffles, 1821)	Spalacidae		LC
อีเห็นธรรมดา	<i>Paradoxurus hermaphroditus</i> (Pallas, 1777)	Viverridae	Appendix III	LC
อีเห็นหน้าขาว	<i>Arctogalidia trivirgata</i> (Gray, 1832)	Viverridae		LC

ตารางที่ 9 บัญชีรายชื่อนกและสถานภาพด้านการอนุรักษ์

ชนิด	SCIENTIFIC NAME	FAMILY	CITES	IUCN
ไก่ป่า	<i>Gallus gallus</i> (Linnaeus, 1758)	Phasianidae		LC
นกกก	<i>Buceros bicornis</i> (Linnaeus, 1758)	Bucerotidae	Appendix I	NT
นกกระจัดธรรมดา	<i>Phylloscopus inornatus</i> (Blyth, 1842)	Ohyllocopidae		LC
นกกระจัดคอดำ	<i>Orthotomus atrogularis</i> (Temminck, 1836)	Cisticolidae		LC
นกกระจัดธรรมดา	<i>Orthotomus sutorius</i> (Pennant, 1769)	Cisticolidae		LC
นกกระตีดัดตะโพกขาว	<i>Lonchura striata</i> (Linnaeus, 1766)	ESTRILDIDAE		LC
นกกะเต็นลาย	<i>Lacedo pulchella</i> (Horsfield, 1821)	Alcedinidae		LC
นกกะเต็นอกขาว	<i>Halcyon smyrnensis</i> (Linnaeus, 1758)	Alcedinidae		LC
นกกะปูดใหญ่	<i>Centopus sinensis</i> (Stephens, 1815)	Cuculidae		LC
นกกาขงแดง	<i>Copsychus malabaricus</i> (Scopoli, 1788)	Muscicapinae		LC

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ชนิด	SCIENTIFIC NAME	FAMILY	CITES	IUCN
นกนางแอ่นน้ำหลังแดง	<i>Enicurus ruficapillus</i> (Temminck, 1823)	Muscicapinae		NT
นกนางแอ่นบ้าน	<i>Copsychus saularis</i> (Linnaeus, 1758)	Muscicapinae		LC
นกกาฝากท้องสีส้ม	<i>Dicaeum trigonostigma</i> (Scopoli, 1786)	Dicaeidae		LC
นกกาแวน	<i>Crypsirina temia</i> (Daudin, 1800)	Corvidae		LC
นกกินปลีคอสีน้ำตาลแดง	<i>Anthreptes rhodolaema</i> (Shelley, 1878)	Nectariniidae		NT
นกกินปลีอกเหลือง	<i>Cinnyris jugularis</i> (Linnaeus, 1766)	Nectariniidae		NE
นกกินเปี้ยว	<i>Todiramphus chloris</i> (Boddaert, 1783)	Alcedinidae		LC
นกแก๊ก	<i>Anthracoceros albirostris</i> (Shaw & Nodder, 1807)	Bucerotidae	Append. II	LC
นกขมิ้นท้ายทอยดำ	<i>Oriolus chinensis</i> (Linnaeus, 1766)	Oriolidae		LC
นกขมิ้นน้อยธรรมดา	<i>Aegithina tiphia</i> (Linnaeus, 1758)	Oriolidae		LC
นกขุนแผนอกสีส้ม	<i>Harpactes oreskios</i> (Temminck, 1823)	Trogonidae		LC
นกเขนน้อยปีกแถบขาว	<i>Hemipus picatus</i> (Sykes, 1832)	Muscicapinae		LC
นกเขาเขียว	<i>Chalcophaps indica</i> (Linnaeus, 1758)	Columbidae		LC
นกเขาขาว	<i>Geopelia striata</i> (Linnaeus, 1766)	Columbidae		LC
นกเขาเปล้า	<i>Treron curvirostra</i> (Gmelin, 1789)	Columbidae		LC
นกเขาใหญ่	<i>Streptopelia chinensis</i> (Scopoli, 1786)	Columbidae		NE
นกเขียวก้านตองปีกสีฟ้า	<i>Chloropsis cochinchinensis</i> (Gmelin, 1788)	Chloropseidae		LC
นกเขียวคราม	<i>Irena puella</i> (Latham, 1790)	Chloropseidae		LC
นกจับแมลงสีน้ำตาล	<i>Muscicapa latirostris</i> (Raffles, 1822)	Muscicapinae		NE
นกจับแมลงหัวเทา	<i>Culicicapa ceylonensis</i> (Swainson, 1820)	Muscicapinae		LC
นกจาบคาเคราแดง	<i>Nyctornis amictus</i> (Temminck, 1824)	Meropidae		LC
นกแซงแซวหางบ่วงใหญ่	<i>Dicrurus paradiseus</i> (Linnaeus, 1766)	Dicruridae		LC
นกแซงแซวหางปลา	<i>Dicrurus macrocercus</i> (Vieillot, 1817)	Dicruridae		LC
นกแซวสวรรค์	<i>Terpsiphone paradisi</i> (Linnaeus, 1758)	Monarchidae		LC
นกตบยุงหางยาว	<i>Caprimulgus macrurus</i> (Horsfield, 1821)	Caprimulgidae		LC
นกตีทอง	<i>Megalaima haemacephala</i> (Muller, 1776)			LC
นกบั้งรอกเขียวอกแดง	<i>Phaenicophaeus curvirostris</i> (Shaw, 1810)	Cuculidae		LC
นกบั้งรอกใหญ่	<i>Phaenicophaeus tristis</i> (Lesson, 1830)	Cuculidae		LC
นกปรอดคอลาย	<i>Pycnonotus finlaysoni</i> (Strickland, 1844)	Pycnonotidae		LC

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ชนิด	SCIENTIFIC NAME	FAMILY	CITES	IUCN
นกปรอดทอง	<i>Pycnonotus atriceps</i> (Temminck, 1822)	Pycnonotidae		LC
นกปรอดสวน	<i>Pycnonotus blanfordi</i> (Jerdon, 1862)	Pycnonotidae		LC
นกปรอดหน้าवल	<i>Pycnonotus goiavier</i> (Scopoli, 1786)	Pycnonotidae		LC
นกปรอดหัวโขน	<i>Pycnonotus jocosus</i> (Linnaeus, 1758)	Pycnonotidae		LC
นกปรอดเหลืองหัวจุก	<i>Pycnonotus flaviventris</i> (Tickell, 1833)	Pycnonotidae		NE
นกปรอดโองท้องสีน้ำตาล	<i>Alophoixus ochraceus</i> (Moore, 1854)	Pycnonotidae		LC
นกปลีกล้วยเล็ก	<i>Arachnothera longirostra</i> (Latham, 1790)	Nectariniidae		LC
นกพญาปากกว้างเล็ก	<i>Eurylaimus ochromalus</i> (Raffles, 1822)	Eurylaimidae		NT
นกพญาไฟใหญ่	<i>Pericrocotus speciosus</i> (Latham, 1790)	Compephagidae		NE
นกโพระดกธรรมดา	<i>Megalaima lineata</i> (Vieillot, 1816)	Megalaimidae		LC
นกโพระดกหน้าผากดำ	<i>Megalaima australis</i> (Horsfield, 1821)	Megalaimidae		NE
นกหกเล็กปากแดง	<i>Loriculus vernalis</i> (Sparrman, 1787)	Psittacidae	Append. II	LC
นกหัว	<i>Argusianus argus</i> (Linnaeus, 1766)	Phasianidae	Append. II	NT
นกหัวขวานต่างแคะ	<i>Dendrocopos canicapillus</i> (Blyth, 1845)	Picidae		LC
นกหัวขวานสามนิ้วหลังทอง	<i>Dinopium javanense</i> (Ljungh, 1797)	Picidae		LC
นกอีแพรดแถบอกดำ	<i>Rhipidura javanica</i> (Sparrman, 1788)	Phipiduridae		LC
นกอีเสือสีน้ำตาล	<i>Lanius cristatus</i> (Linnaeus, 1758)	Laniidae		LC
นกเอี้ยงสาริกา	<i>Acridotheres tristis</i> (Linnaeus, 1766)	Sturnidae		LC
เหยี่ยวแดง	<i>Haliastur indus</i> (Boddaert, 1783)	Pandionidae	Append. II	LC

ตารางที่ 10 บัญชีรายชื่อสัตว์เลื้อยคลานและสถานภาพด้านการอนุรักษ์

ชื่อชนิด	SCIENTIFIC NAME	FAMILY	CITES	IUCN
กิ้งก่าแก้ว	<i>Calotes emma</i> (Gray, 1845)	Agamidae		NE
กิ้งก่าเขานามยาว	<i>Acanthosaura armata</i> (Gray, 1827)	Agamidae		LC
กิ้งก่าเขียว	<i>Bronchocela cristatella</i> (Kuhl, 1820)	Agamidae		NE
กิ้งก่าคอแดง	<i>Calotes versicolor</i> (Daudin, 1802)	Agamidae		NE
กิ้งก่าบิน	<i>Draco sp.</i>	Agamidae		
งูกะปะ	<i>Calloselasma rhodostoma</i> (Boie, 1827)	Viperidae		LC
งูกินทากเกล็ดสั้น	<i>Pareas carinatus</i> (Boie, 1828)	Pareatidae		LC
งูเขียวปากแหลม	<i>Ahaetulla nasuta</i> (Bonnaterre, 1790)	Colubridae		NE
งูเขียวหัวจิ้งจก	<i>Ahaetulla prasina</i> (Boie, 1827)	Colubridae		LC
งูจงอาง	<i>Ophiophagus hannah</i> (Cantor, 1836)	Elapidae	Appendix II	VU

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ชื่อชนิด	SCIENTIFIC NAME	FAMILY	CITES	IUCN
งูเขียวหางไหม้ท้อง เหลือง	<i>Trimeresurus trigonocephalus</i> (Latreille, 1801)	Viperidae		NE
งูปล้องทอง	<i>Boiga wallachi</i> (Das, 1998)	Colubridae		DD
งูสามเหลี่ยมหัวแดง	<i>Bungarus flaviceps</i> (Reinhardt, 1943)	Elapidae		LC
งูสิงบ้าน	<i>Ptyas korros</i> (Schlegel, 1837)	Colubridae		NE
งูเหลือม	<i>Malayopython</i> (<i>Python</i>) <i>reticulatus</i> (Fitzinger, 1826)	Pythonidae	Appendix II	NE
จิ้งเหลนบ้าน	<i>Eutropis multifasciata</i> (Kuhl, 1820)	Scincidae		NE
ตะกวด	<i>Varanus bengalensis nebulosus</i> (Gray, 1831)	Varanidae	Appendix I	LC
ตุ๊กแกบิน	<i>Ptychozoon</i> sp.	<u>Gekkonidae</u>		
ตุ๊กแกป่า	<i>Cyrtodactylus</i> sp.	<u>Gekkonidae</u>		
เต่าใบไม้	<i>Cyclemys dentata</i> (Gray, 1831)	Geoemydidae	Appendix II	NT
เต่าหกดำ	<i>Manouria emys</i> (Schlegel & Müller, 1840)	Testudinidae	Appendix II	EN
เต่าเหลือง	<i>Indotestudo elongata</i> (Blyth, 1853)	Testudinidae	Appendix II	EN
เห่าข้าง	<i>Varanus rudicollis</i> (Gray, 1845)	Varanidae	Appendix II	NE

ตารางที่ 11 บัญชีรายชื่อสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกและสถานภาพด้านการอนุรักษ์

ชื่อชนิด	SCIENTIFIC NAME	FAMILY	IUCN
กบหูต	<i>Limnonectes blythii</i> (Boulenger, 1920)	Dicroglossidae	NT
กบท่าसान	<i>Ingerana tasanae</i> (Smith, 1921)	Dicroglossidae	VU
กบนิ้วปาดปัญหา	<i>Amolops panhai</i> (Matsui & Nabhitabhata, 2006)	Ranidae	LC
กบอ่อง	<i>Hylarana nigrovittata</i> (Blyth, 1856)	Ranidae	LC
กบชะง่อนผาตะนาวศรี	<i>Odorrana livida</i> (Blyth, 1856)	Ranidae	DD
กบชะง่อนผาใต้	<i>Odorrana hosii</i> (Boulenger, 1891)	Ranidae	LC
เขียดเขาหลังทอง	<i>Hylarana eschatia</i> (Inger, Stuart & Iskandar, 2009)	Ranidae	NE
เขียดงูธรรมดา	<i>Ichthyophis kohtaoensis</i> (Taylor, 1960)	Ichthyophiidae	LC
จิ้งโคร่ง	<i>Phrynoidis aspera</i> (Gravenhorst, 1829)	Bufoidea	LC
คางคกบ้าน	<i>Duttaphrynus melanostictus</i> (Schneider, 1799)	Bufoidea	LC
คางคกหัวระนอง	<i>Ansonia kraensis</i> (Matsui, Khonsue and Nabhitabhata, 2005)	Bufoidea	DD
ปาดบ้าน	<i>Polypedates leucomystax</i> (Gravenhorst, 1829)	Rhacophoridae	LC

ความชุกชุมของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม

คำร้อยละความชุกชุมสัมพัทธ์ที่คำนวณได้นำมาประเมินเป็นความชุกชุม 3 ระดับ คือ

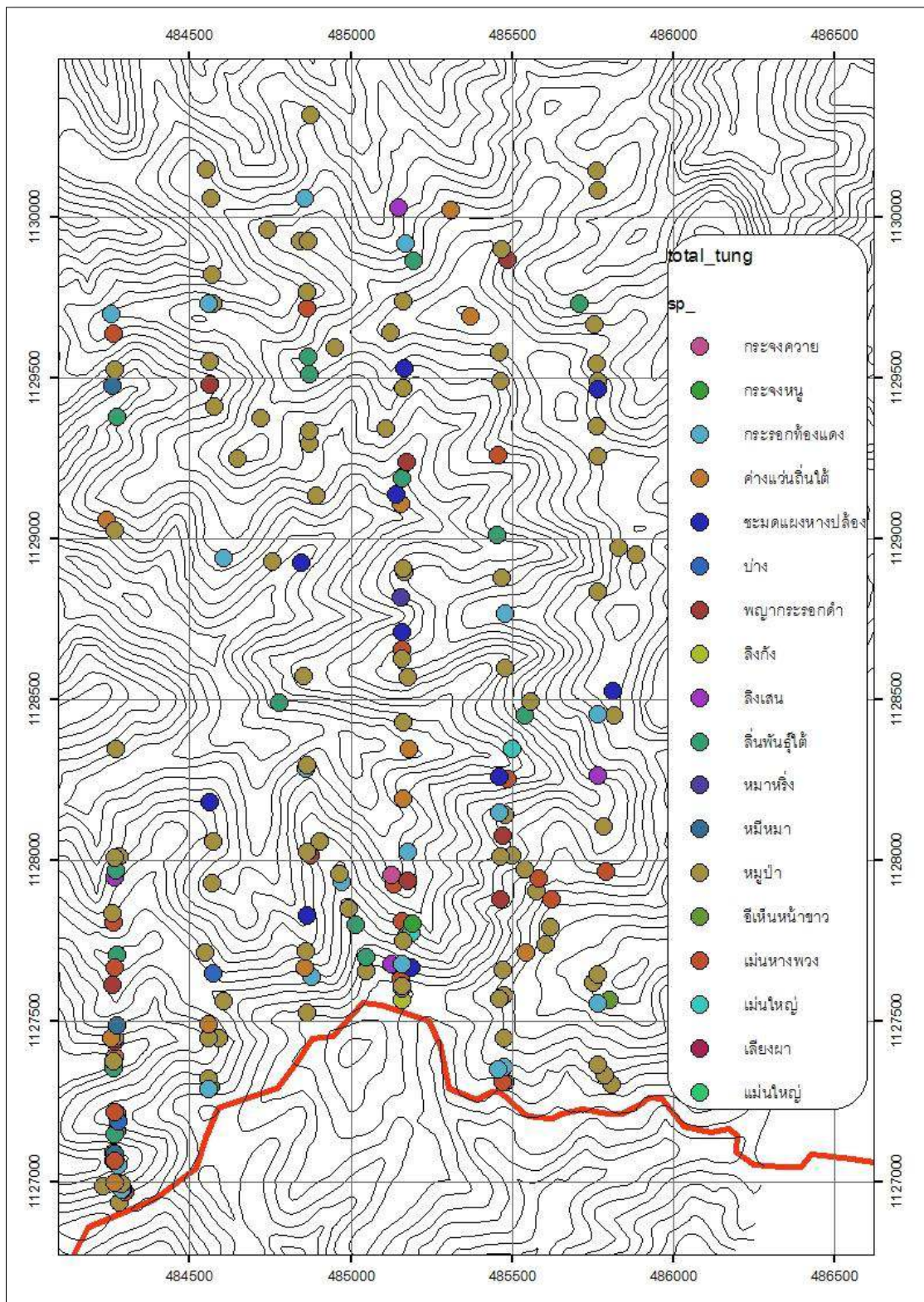
1. สัตว์ป่าที่มีความชุกชุมมาก (Very common) คือ ชนิดที่พบจากการสำรวจได้บ่อยครั้งมาก และมีคำร้อยละความชุกชุมระหว่าง 67 – 100

2. สัตว์ที่มีความชุกชุมปานกลาง (Common) คือ ชนิดที่พบจากการสำรวจค่อนข้างบ่อยครั้ง และมีคำร้อยละความชุกชุมระหว่าง 34 – 66

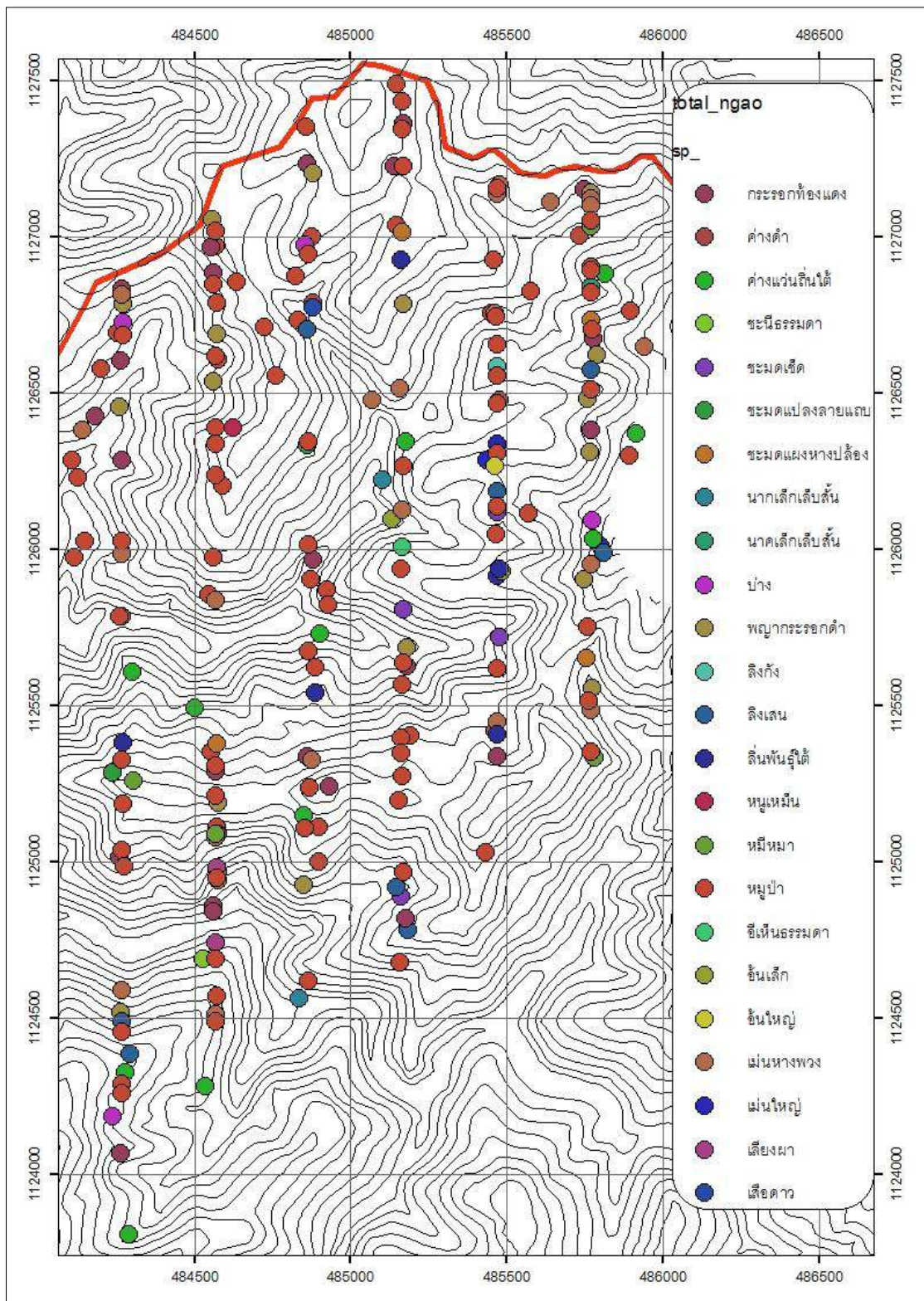
3. สัตว์ที่มีความชุกชุมน้อย (Less Common) คือ ชนิดที่พบจากการสำรวจน้อยครั้งและมีคำร้อยละความชุกชุมระหว่าง 1 – 33

ผลการศึกษาในแนวสำรวจฝั่งเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งระยะ-นาสัก พบสัตว์ป่า 17 ชนิด ที่มีความชุกชุมมาก 4 ชนิด ได้แก่ หมูป่า กระจอกท้องแดง ชะมดแผงหางปล้อง และลิ่นพันธุ์ใต้ ชุกชุมปานกลาง 3 ชนิด ได้แก่ ค่างแว่นถิ่นใต้ เม่นหางพวง และพญากระรอกดำ ชุกชุมน้อย 10 ชนิด ได้แก่ กระจงหนู เม่นใหญ่ ลิงเสน บ่าง กระจงควาย ลิงกัง เสียงผา หมาหริ่ง หมีหมา และอีเห็นหน้าขาว

แนวเส้นสำรวจฝั่งอุทยานแห่งชาติน้ำตกหงาว พบสัตว์ป่า 23 ชนิด ที่มีความชุกชุมมาก 5 ชนิด ได้แก่ หมูป่า กระจอกท้องแดง เม่นหางพวง ค่างแว่นถิ่นใต้ และลิงเสน ชุกชุมปานกลาง 2 ชนิด ได้แก่ พญากระรอกดำ และลิ่นพันธุ์ใต้ ชุกชุมน้อย 16 ชนิด ได้แก่ บ่าง หมีหมา ชะมดแผงหางปล้อง นากเล็กเล็บสั้น เม่นใหญ่ ชะมดเข็ด ชะมดแปลงลายแถบ เสียงผา อ้นเล็ก ค่างดำ ชะนีธรรมดา ลิงกัง เสือดาว หนูเข้มน อ้นใหญ่ และอีเห็นธรรมดา

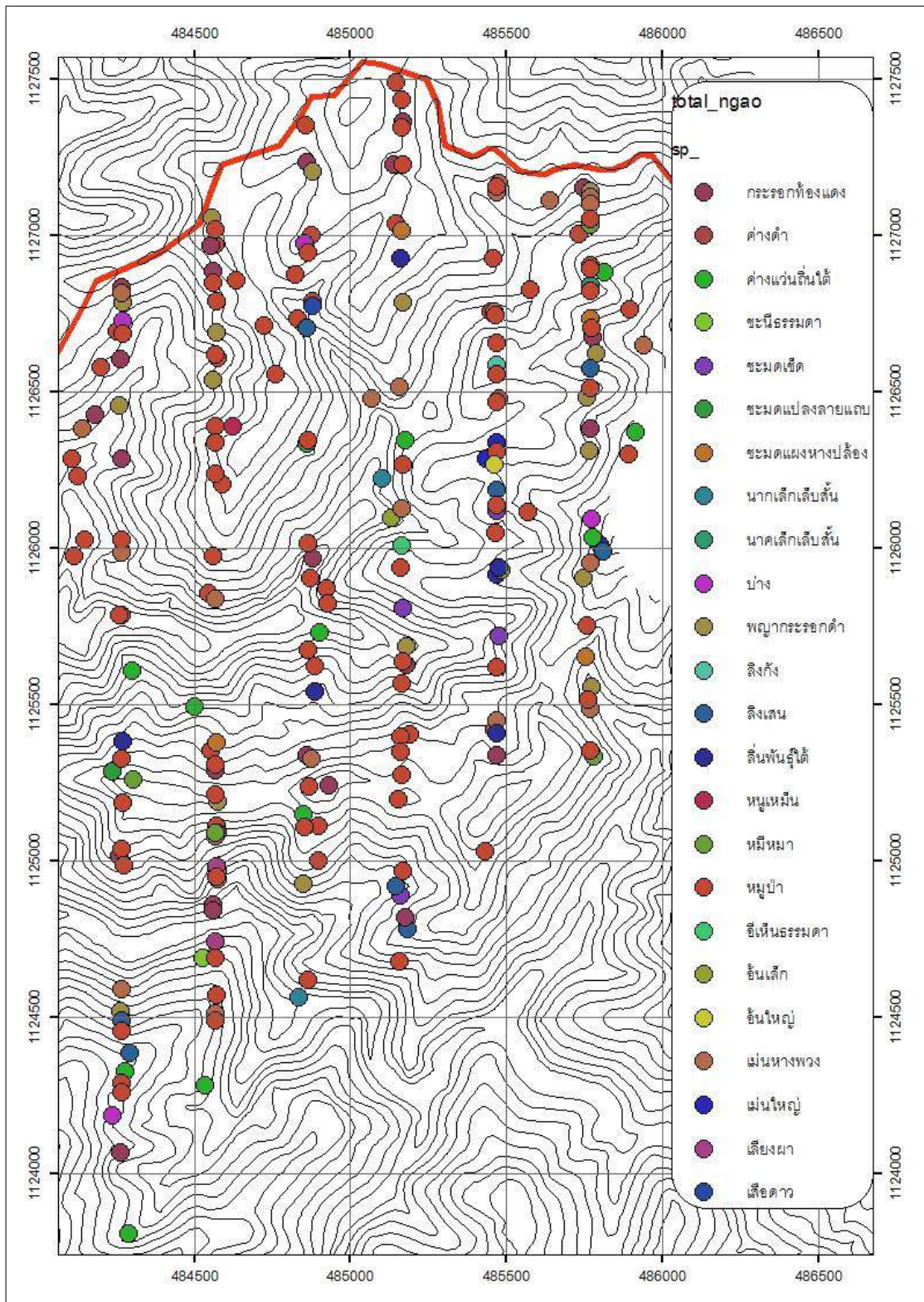

ภาพที่ 19 ร่องรอยสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่พบในแนวสำรวจฝั่งเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งระยะ-นาสัก

ภาพที่ 20 ร่องรอยสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่พบในแนวสำรวจฝั่งอุทยานแห่งชาติน้ำตกหงาว

ภาพที่ 21 ร่องรอยสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่พบในแนวสำรวจทั้ง 2 ฝั่ง

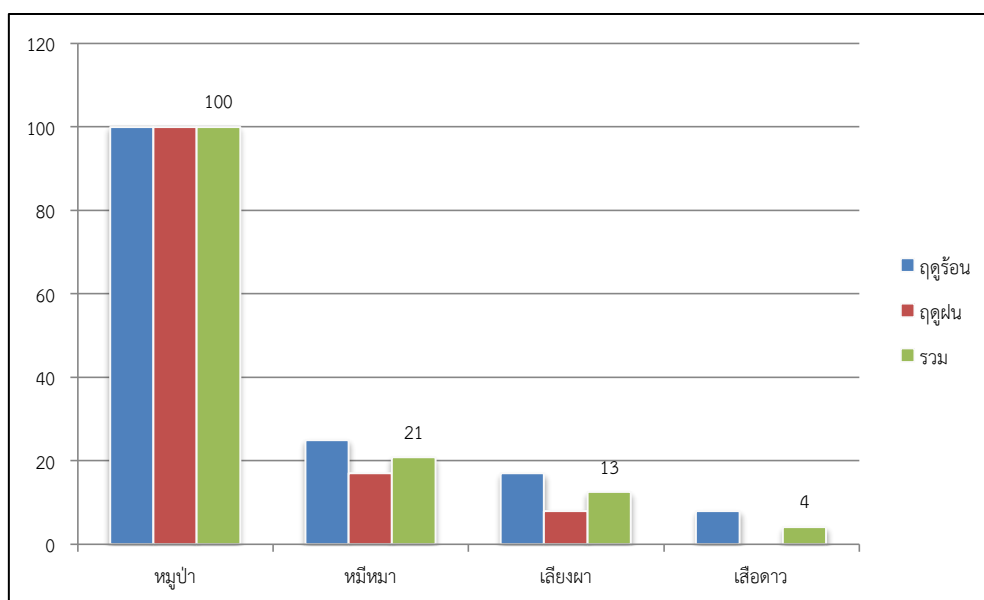
ผลรวมของสัตว์เลื้อยลูกด้วยนมในพื้นที่ศึกษาแนวเชื่อมต่อระบบนิเวศ จากจำนวน 27 ชนิด พบสัตว์ป่าที่มีความชุกชุมมาก 3 ชนิด ชุกชุมปานกลาง 5 ชนิด และชุกชุมน้อย 19 ชนิด (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 12 ร้อยละความชุกชุมของสัตว์เลื้อยลูกด้วยนม

ชนิดพันธุ์	ร้อยละความชุกชุม		
	ฤดูร้อน	ฤดูฝน	รวม
หมูป่า	100	100	100
กระรอกทองแดง	100	75	88
เม่นหางพวง	75	58	67
ค่างแว่นถิ่นใต้	67	58	63
ลิ่นพันธุ์ใต้	50	58	54
ชะมดแผงหางปล้อง	67	25	46
พญากระรอกดำ	75	17	46
ลิงเสน	58	33	46
บ่าง	42	8	25
เม่นใหญ่	8	42	25
หมีหมา	25	17	21
กระจงหนู	-	25	13
นากเล็กเล็บสั้น	8	17	13
เสียดผา	17	8	13
ชะมดเขียด	17	-	8
ชะมดแปลงลายแถบ	17	-	8
ลิงกัง	8	8	8
อันเล็ก	-	17	8
กระจงควาย	-	8	4
ค่างดำ	8	-	4
ชะนีธรรมดา	8	-	4
เสือดาว	8	-	4
หนูหมิ่น	-	8	4
หมาหริ่ง	8	-	4
อันใหญ่	8	-	4
อีเห็นธรรมดา	-	8	4
อีเห็นหน้าขาว	-	8	4

จากร่องรอยสัตว์ป่าที่สำรวจพบและนำผลมาประเมินค่าร้อยละความชุกชุมนั้น จะพบว่าสัตว์เลื้อยลูกด้วยนมที่พบในพื้นที่ศึกษาเป็นสัตว์ขนาดเล็กถึงกลางเกือบทั้งหมด และส่วนใหญ่เป็นสัตว์กิน

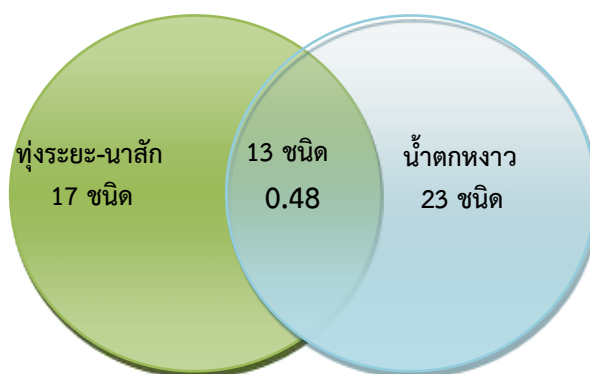
พืช หรือกินสัตว์ขนาดเล็กเท่านั้น สัตว์ผู้ล่าขนาดใหญ่ที่อยู่ส่วนบนสุดของห่วงโซ่อาหาร ขาดหายไป โดยสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมขนาดใหญ่ที่มีบทบาทสำคัญในระบบนิเวศป่าไม้ ที่พบในบริเวณพื้นที่ศึกษา พบว่ามีหนูป่าเพียงชนิดเดียวที่มีความ ซึ่งชุกชุมสูงมากถึง 100 เปอร์เซ็นต์ นั่นคือพบในทุกเส้นสำรวจ และทุกฤดูกาล ส่วนอีก 3 ชนิด ซึ่งได้แก่ หมีหมา เลียงผา และเสือดาว พบมีความชุกชุมน้อย โดยเฉพาะเสือดาวนั้นพบรอยเท้าเพียงครั้งเดียว ในการสำรวจรอบฤดูร้อนของแนวสำรวจที่ 2 ผังแนวสำรวจอุทยานแห่งชาติน้ำตกหงาว

ภาพที่ 22 ความชุกชุมของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมขนาดใหญ่

ความคล้ายคลึงของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม

มีชนิดสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่พบทั้ง 2 พื้นที่ 13 ชนิด จากที่พบในฝั่งเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งระยะ-นาสัก 17 ชนิด และฝั่งอุทยานแห่งชาติน้ำตกหงาว 23 ชนิด สามารถคำนวณค่า ดัชนีความคล้ายคลึงของ Jaccard (ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0 - 1) ได้ 0.48 แสดงว่ามีความคล้ายคลึงกันในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาเฉพาะสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมขนาดใหญ่ที่มีบทบาทสำคัญในระบบนิเวศป่าไม้ ซึ่งพบทั้งหมด 4 ชนิด ดังกล่าวข้างต้นนั้น จะสามารถคำนวณค่าความคล้ายคลึงได้เท่ากับ 0.75 นั่นคือพบสัตว์ป่า 3 ชนิด คือ หมูป่า หมีหมา และเลียงผา อาศัยหรือมีร่องรอยอยู่ในทั้ง 2 ฝั่งพื้นที่แนวสำรวจ

ภาพที่ 23 เปรียบเทียบดัชนีความคล้ายคลึงของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม

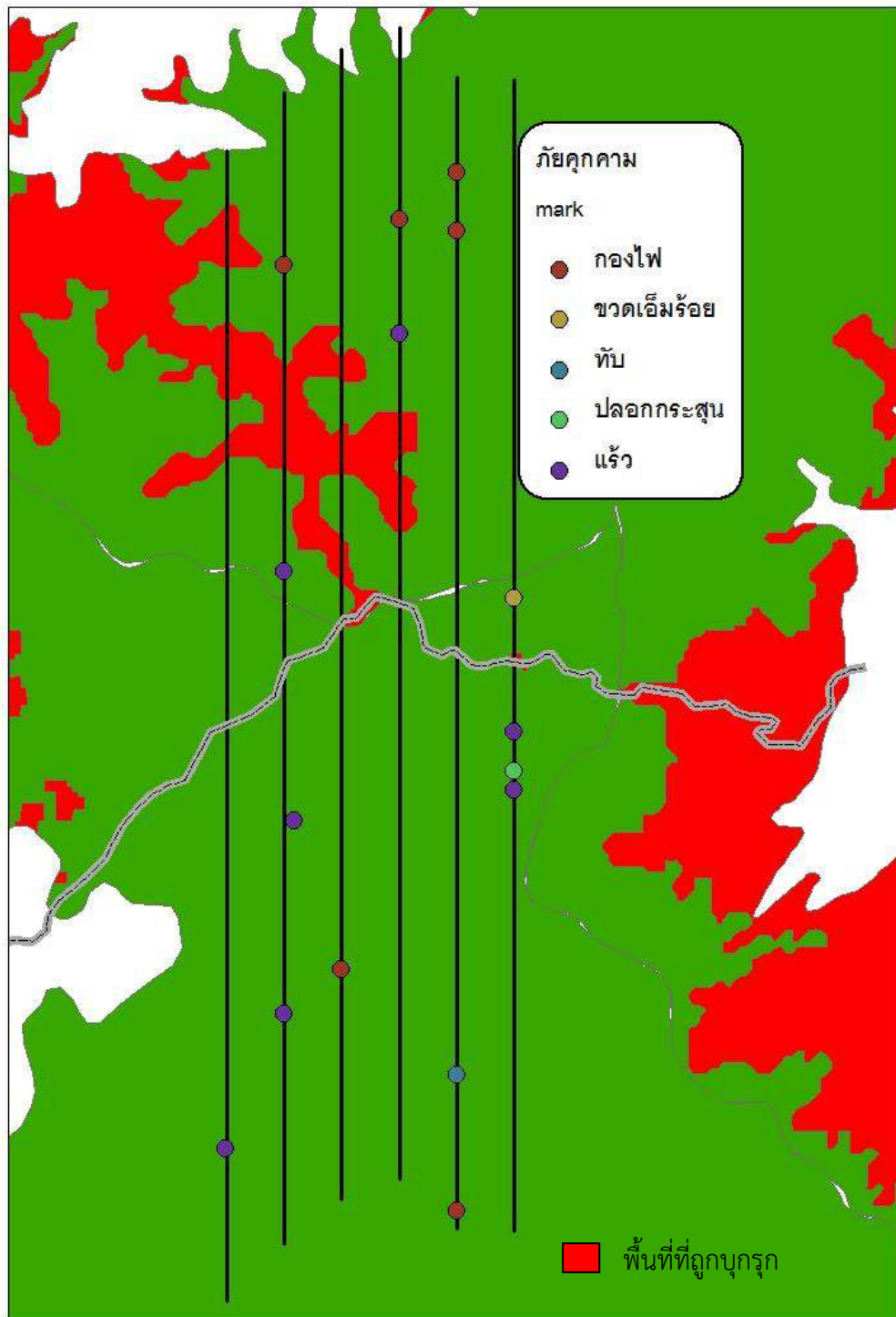
ภัยคุกคามที่พบในพื้นที่ศึกษาแนวเชื่อมต่อระบบนิเวศ

ปัญหาภัยคุกคามที่มีผลต่อการคงอยู่ของพื้นที่แนวเชื่อมต่อระบบนิเวศระหว่างเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งระยะ-นาสัก และอุทยานแห่งชาติน้ำตกหงาว นอกจากปัญหาเรื่องถนนที่ทำให้เกิดการแยกขาดออกจากกันของพื้นที่อนุรักษ์แล้ว ปัญหาการเข้ายึดครองพื้นที่ของราษฎรเพื่อทำเกษตรกรรม ถือเป็นภัยคุกคามที่ค่อนข้างรุนแรงโดยเฉพาะในฝั่งเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งระยะ-นาสัก ซึ่งหากปล่อยให้มีการบุกรุกอีกต่อไปก็จะทำให้พื้นที่แยกขาดออกจากกันมากขึ้น ยากต่อการฟื้นฟูเป็นแนวเชื่อมต่อระบบนิเวศยิ่งขึ้นไปอีก ส่วนภัยคุกคามที่พบรองลงมาได้แก่ปัญหาเรื่องการล่าสัตว์ โดยพิจารณาจากร่องรอยของอุปกรณ์ดักสัตว์ป่า ปลูกกระสุน กองไฟ และเพิงพักชั่วคราว ที่พบในแนวเส้นสำรวจทั้งสองฝั่ง

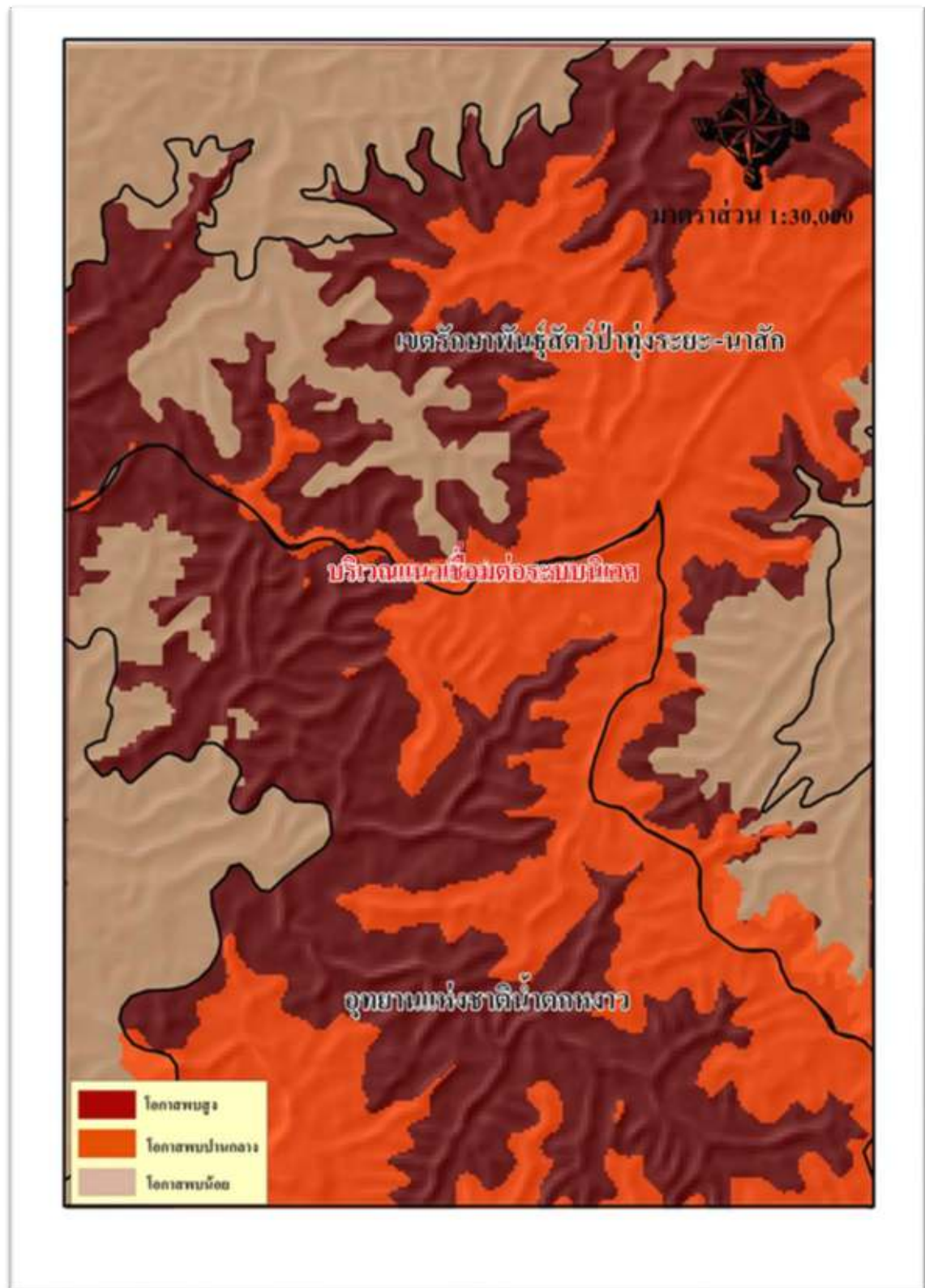
การวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเหมาะสมของการเป็นถิ่นอยู่อาศัยของสัตว์ป่า

การวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเหมาะสมของการเป็นถิ่นอยู่อาศัยของสัตว์ป่าในปัจจุบัน โดยอาศัยข้อมูลพิกัดตำแหน่งที่ได้จากการสำรวจภาคสนามในแนวเส้นสำรวจทั้ง 36 กิโลเมตร นำมาวิเคราะห์ความน่าจะเป็น (Probability) ของโอกาสการพบสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม โดยการนำไปซ้อนทับ (Overlay) กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ ที่มีผลต่อการอยู่อาศัยของสัตว์ป่าเหล่านั้น เช่น แหล่งน้ำ การใช้ประโยชน์ที่ดิน พื้นที่ชุมชน ความห่างไกลของถนน ลักษณะภูมิประเทศ และความสูงชัน เป็นต้น นำไปใช้เป็นตัวแปรอิสระของแต่ละช่วงชั้น (Class) ในปัจจัยแต่ละด้าน ผลการวิเคราะห์สถานภาพการกระจายของสัตว์ป่าในปัจจุบันในพื้นที่แนวเชื่อมต่อด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

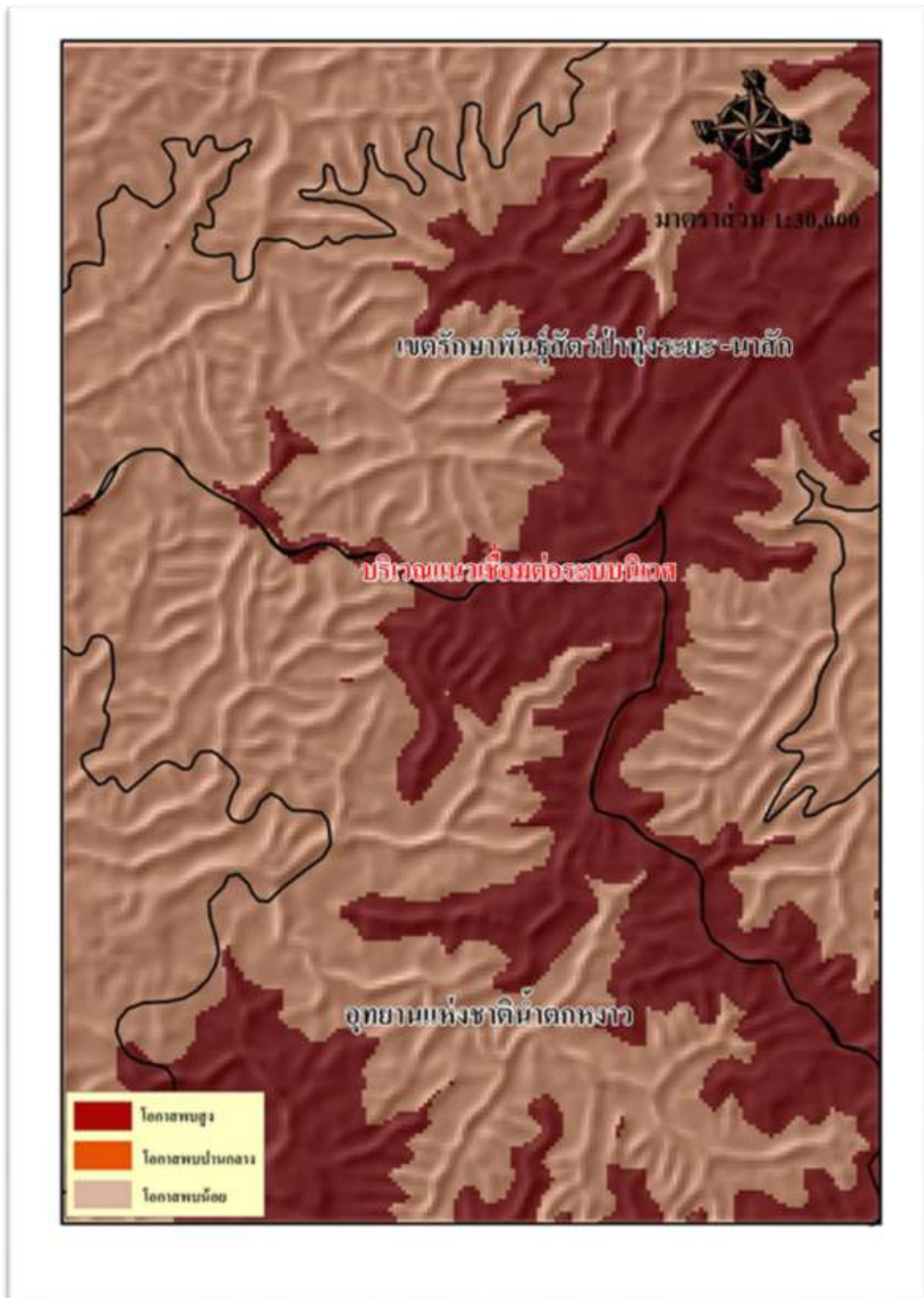
อย่างไรก็ดี ค่าความน่าจะเป็นดังกล่าว คำนวณจากสัดส่วนของการพบร่องรอยสัตว์ป่าต่อระยะทางที่เดินสำรวจจริงในเส้นสำรวจและรวมถึงนอกเส้นสำรวจด้วย แต่เนื่องจากระยะเวลาที่ค่อนข้างจำกัด ทำให้สำรวจได้แค่บริเวณในเส้นสำรวจ ซึ่งส่งผลถึงระดับความถูกต้องของข้อมูลและผลการประเมินด้วย

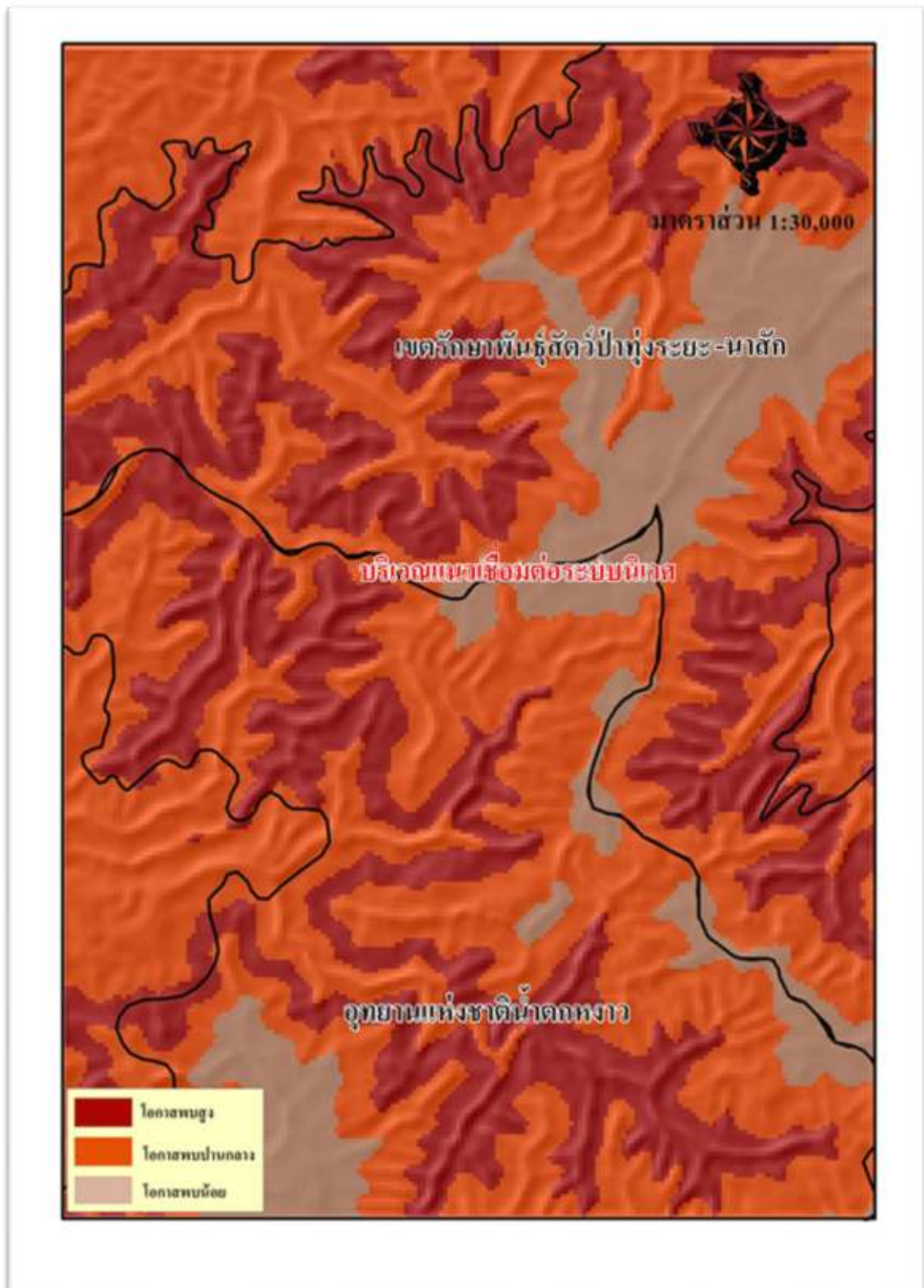
ภาพที่ 24 ปัญหาภัยคุกคามที่มีผลต่อการคงอยู่ของพื้นที่แนวเชื่อมต่อระบบนิเวศระหว่างเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งระยะ-นาสัก และอุทยานแห่งชาติน้ำตกหงาว

ภาพที่ 25 สถานภาพการกระจายของผีเสื้อ (Capricornis sumatraensis (Bechstein, 1799)) ในพื้นที่แนวเชื่อมต่อทางระบบนิเวศวิเคราะห์ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

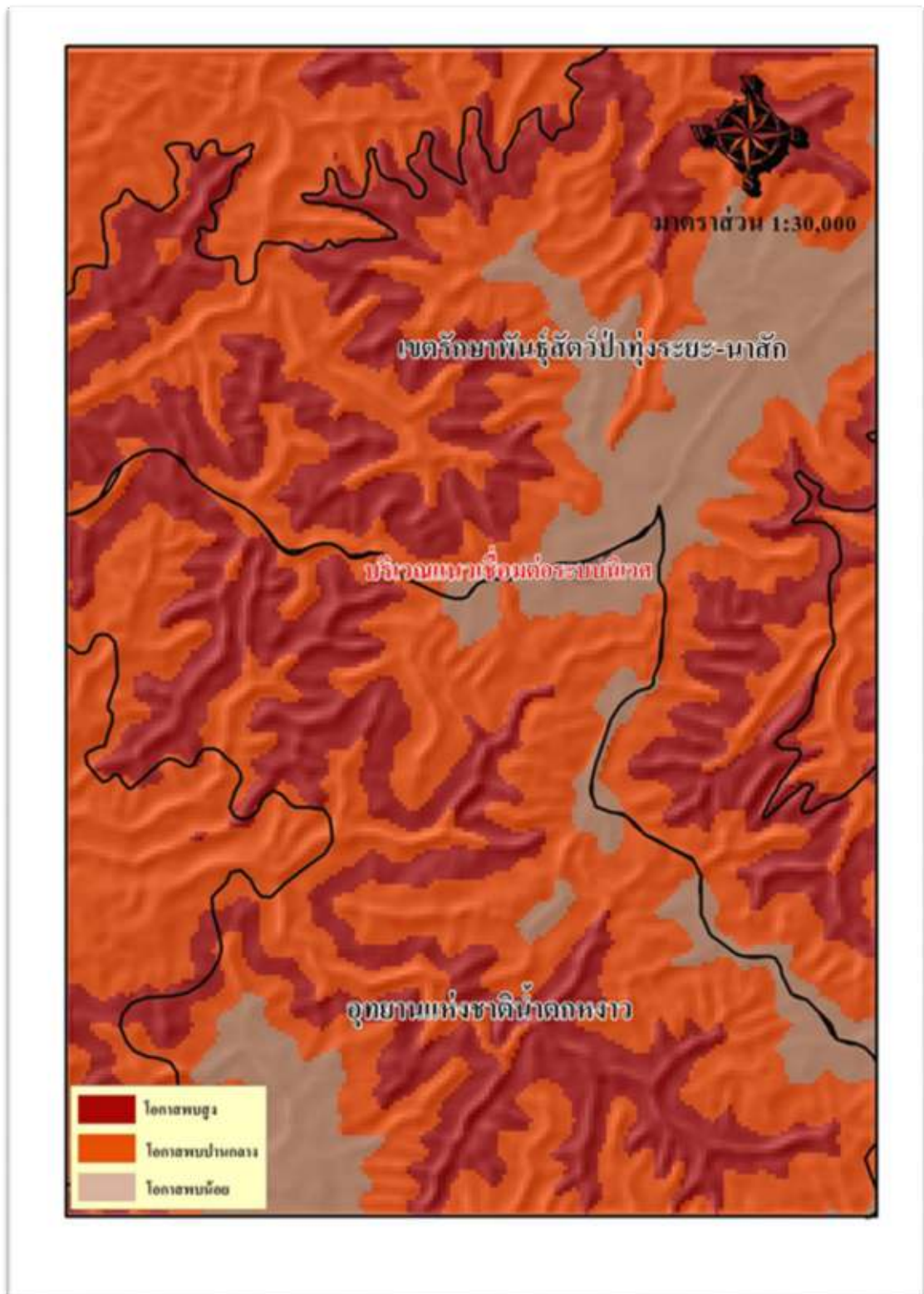

ภาพที่ 26 สถานภาพการกระจายของเสือดาว (*Panthera pardus* (Linnaeus, 1758)) ในพื้นที่แนวเชื่อมต่อทางระบบนิเวศวิเคราะห์ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ภาพที่ 27 สถานภาพการกระจายของหมีหมา (*Helarctos malayanus* (Raffles, 1821)) ในพื้นที่แนวเชื่อมต่อทางระบบนิเวศวิเคราะห้ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ภาพที่ 28 สถานภาพการกระจายของหมูป่า (*Sus scrofa* (Linnaeus, 1758)) ในพื้นที่แนวเชื่อมต่อทางระบบนิเวศวิเคราะห์ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์